

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.21 (3047) ●

● ПЯТНІЦА, 8 чэрвеня, 2007

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

“Славянскі базар” пашырае межы
Міжнародны фестываль мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску” перарастае ў культурную з’яву сусветнага маштабу **Стар. 2**

У тых мясцінах адчуваецца панаванне творчасці
Стар. 3

Шчырыя творы майстроў раскрываюць багацце іх душы **Стар. 4**

Падзеяй года стала выстава двух музеяў

На працягу двух гадоў у творчым асяроддзі сталіцы хадзілі чуткі: павінна здарыцца нешта значнае. Адных яны прымушалі хвалявацца, у другіх выклікалі радаснае нецярпенне. А ўвогуле ў Мінску чакалі шэдэўраў сапраўднага мастацтва. І вось нарэшце ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі адкрылася выстава карцін з фондаў Дзяржаўнай Траццякоўскай галерэі “Палонныя прыгажосці”.

У наведвальнікаў Нацыянальнага мастацкага музея выклікалі непадробны інтарэс работы мастакоў салоннага акадэмізму

Кацярына Немагай

Ужо цяпер зразумела, што гэтая выстава можа прэтэндаваць на званне “культурнай падзеі года”. Найбуйнейшы музей Расіі прывёз у беларускую сталіцу 46 твораў высокапрафесійных майстроў, якія ў поўнай ступені адкрываюць глядачам рускае салоннае і акадэ-

мічнае мастацтва XIX — пачатку XX стагоддзя. Сярод іх — работа Канстанціна Макоўскага “Свята перанясення свяшчэннага дывана з Каіра ў Мекку” (1876), Карла Брулова — “Дарога да мора. Алжыр” (1883), Генрыка Сяміградскага — “Гульня ў косці” (1899), Фёдара Броннікава — “Беладжа” (1875) і шмат іншых. Трэба дадаць, што

дагэтуль карціны ніколі не выстаўляліся. Адсюль і назва — творы на працягу доўгага часу знаходзіліся ў музейных фондах і запасніках, гэта значыць былі схаваны ад шырокай публікі. Аднак сёння салонным жывапісам зацікавіліся многія калекцыянеры, даследчыкі. І карціны “вызвалілі”, адрэстаўравалі і прадставілі глядачам.

— Выстава дапамагае стварыць аб’ектыўную карціну развіцця рускага мастацтва, — гаворыць дырэктар Дзяржаўнай Траццякоўскай галерэі Валянцін Радзёнаў. — Яна аднаўляе гістарычную справядлівасць і аддае даніну мастакам, якія ўнеслі значны ўклад у развіццё культуры, перш за ўсё, XIX стагоддзя.

Свята беларускай мовы ў Будапешце

Ганна Бандарчук

Першы падручнік беларускай мовы для венгерскіх студэнтаў, які выдадзены ў гэтым годзе, быў прадстаўлены на мерапрыемстве, прысвечаным 15-годдзю ўстаўлення дыпламатычных адносін Беларусі і Венгрыі. Яно прайшло ў гістарычным цэнтры Будапешта — у Венгерскім ваенна-гістарыч-

ным музеі.

Падручнік прадставіў прафесар Андраш Золтан, выкладчык Будапешцкага ўніверсітэта імя Л. Этвеша, які з’яўляецца таксама старшынёй Венгерскай асацыяцыі беларусістаў. Акрамя выдання падручніка па беларускай мове ва ўніверсітэце рэалізуецца яшчэ адзін праект — рыхтуецца да выпуску ў свет венгерска-беларускі слоўнік.

У час мерапрыемства Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі ў Венгрыі Алена Купчына адкрыла выставу, прысвечаную 200-гадоваму юбілею з дня нараджэння беларускага мастака Напалеона Орды. Прадстаўленыя ў экспазіцыі копіі работ, на якіх адлюстраваны пейзажы, сядзібы, палацы і цэрквы Беларусі, выклікалі вялікую цікавасць у наведвальні-

каў. Яскравым сведчаннем прыналежнасці культурнай спадчыны Беларусі да агульнаеўрапейскай сталі выкананым на вечары маладым беларускім піяністам Аляксандрам Музыкантавым творы Напалеона Орды, а таксама Фрыдэрыка Шапэна і Ферэнца Ліста, з якімі беларускі мастак і кампазітар сябраваў у час свайго знаходжання ў Парыжы.

ВЕСТКІ

Новы ўзровень партнёрскіх адносін

Ірына Цімафеева

Беларуская калійная кампанія адкрыла прадстаўніцтва ў Чыкага (ЗША).

Офіс рэгіянальнага прадстаўніцтва кампаніі ў Чыкага пачаў афіцыйную работу ў маі. Асноўнымі задачамі паўночнаамерыканскага прадстаўніцтва будучы вывучэнне кан’юнктуры рынку і забеспячэнне ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва з кліентамі кампаніі ў рэгіёне, адзначылі ў Беларускай калійнай кампаніі.

Паводле прагнозаў аналітыкаў, у бліжэйшыя гады ў Паўночнай Амерыцы чакаецца істотны рост попыту на калійныя ўгнаенні. Згодна з папярэднімі ацэнкамі тэмпы росту складуць каля чатырох працэнтаў у год, што робіць рынак гэтага рэгіёну вельмі важным і прывабным для кампаніі. Беларуская калійная кампанія імкнецца ўзняць узровень партнёрскіх адносін са сваімі кліентамі ў рэгіёне на якасна новы ўзровень. Адкрыццё новага рэгіянальнага прадстаўніцтва дасць магчымасць павысіць эфектыўнасць работы ў рэгіёне і будзе садзейнічаць умацаванню іміджу кампаніі як надзейнага пастаўшчыка.

У планах — расійскія рэгіёны

Міністэрства культуры і масавых камунікацый Расіі будзе садзейнічаць папулярызацыі “Беларусь-ТБ” у сетках расійскіх кабельных аператараў.

Па словах Міністра культуры і масавых камунікацый Аляксандра Сакалова, да 2010 года ў Расіі плануецца рэалізаваць ідэю так званых мультыплексаў. Гэта прынцып пакетнага вяшчання ва ўсіх рэгіёнах, дзе будучы прысутнічаць абавязковыя каналы, у тым ліку рэгіянальныя. Пры пераходзе на лічбавыя вяшчання магчыма пашырэнне прысутнасці тэлеканалаў: на кнопцы, дзе раней знаходзіўся адзін канал, будзе восем. Аляксандр Сакалоў адзначаў, што гэтую ўмову можна выкарыстаць пры выдачы ліцэнзій. “Як дапаўняльнае абавязальства аператара будзе прадпісана заданне асвятціць жыццё адпаведнага рэгіёна або краіны”, — заключыў Аляксандр Сакалоў.

Мастацтва індывідуальнай самабытнасці

Уладзімір Дорахаў

Нацыянальны мастацкі музей прадставіў работы вядомага беларускага мастака Рышарда Мая і маладых вучняў яго студыі.

Экспазіцыя “Рышард Мая і яго вучні” цікавая тым, што побач з работамі вядомага мастака, большасць з якіх выкананы ў стылі абстрактнага экспрэсіянізму, прадстаўлены і творы зусім маладых мастакоў. Многія вучні Рышарда Мая сёння робяць толькі першыя крокі ў жывапісе і выстаўляюць у гэтым праекце карціны, створаныя за апошнія тры гады.

“Студыя Рышарда Мая” працуе ў Мінску з 1973 года, і сёння яе вучні з’яўляюцца дыпламантамі і прызёрамі многіх міжнародных конкурсаў мастацкай творчасці. Вучыцца мастацтву жывапісу сюды прыходзяць дзеці і дарослыя. Педагагічная пазіцыя Рышарда Мая грунтуецца на прыярытэце развіцця асобы, кожная з якіх унікальная і непаўторная. У студыі навучанне жывапісу скіравана найперш на фарміраванне індывідуальнай самабытнасці.

Статыстыка

Вывізначае змены

Віктар Уладзіміраў

Міграцыйны прырост насельніцтва Беларусі павялічваецца.

Па дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу, міграцыйны прырост насельніцтва ў Беларусі ў I квартале ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года павялічыўся на 11,6 працэнта і склаў 1 тысячу 774 чалавекі.

Станоўчае сальда міграцыі паменшыла натуральнае змяншэнне насельніцтва ў краіне на 16,1 працэнта (у I квартале 2006 года — на 10,8 працэнта). За гэты час з Беларусі выехала 1 тысяча 996 чалавек, заехала — 3 тысячы 770.

Сальда міграцыі засталася станоўчым з усімі краінамі СНД і Балтыі. Па-ранейшаму асноўны міграцыйны абмен Беларусі адбываецца з Расіяй, Украінай і Казахстанам. Агульная колькасць імігрантаў з гэтых краін складае 85,3 працэнта.

Так, у Расію выехала 1 тысяча 342 грамадзяне Беларусі (прыехала з Расійскай Федэрацыі — 2 тысячы 113 чалавек); ва Украіну з’ехала 139 грамадзян (прыбыла 582); у дзяржавы Закаўказзя (Азербайджан, Арменія, Грузія) выехала 11 чалавек (147); у дзяржавы Сярэдняй Азіі (Кыргыстан, Таджыкістан, Туркменістан, Узбекістан) — 7 (137); у краіны Балтыі (Латвія, Літва, Эстонія) — 24 (148).

Акрамя гэтага, 96 беларусаў выехала ў ЗША (23 — прыехала з гэтай краіны), 136 выехала ў Германію (14), 60 — у Ізраіль (66), 14 — у Польшчу (23).

Поўныя залы глядачоў штогод збірае “Славянскі базар у Віцебску”

“Славянскі базар” пашырае свае межы

Міжнародны фестываль мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску” перарастае ў культурную з’яву сусветнага маштабу

Вольга Карнеева

Паводле слоў першага намесніка міністра культуры Беларусі Уладзіміра Рылаткі, фестываль у Віцебску паступова прыходзіць да першапачатковай задумкі — адлюстравання культур народаў свету. Сёлета ўпершыню на гэтым буйнейшым форуме чакаецца прадстаўленне культуры афрыканскага, азіяцкага, паўднёва-амерыканскага кантынентаў.

Яшчэ адна асаблівасць сёлета фестывалю — новыя тэхнічныя ўмовы, у якіх будуць праходзіць канцэрты. І пачуць любімых выканаўцаў зможа большая колькасць глядачоў. Сёлета Міжнародны дзіцячы музычны конкурс “Віцебск-2007” упершыню пройдзе на вялікай пляцоўцы. Узровень юных выканаўцаў, якія прыязджаюць на фестываль, такі высокі, што іх выступленне цалкам можа канкураваць з кон-

курсным канцэртм дарослых вакалістаў.

Ужо вядома, што ў Міжнародным конкурсе выканаўцаў эстраднай песні “Віцебск-2007” Беларусь будуць прадстаўляць Георгій Калдун і Аніка. Яны — прафесійныя спевакі. У Анікі цудоўны вакал, Георгій — вопытны выканаўца.

XVI Міжнародны фестываль мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску” пройдзе з 6 па 13 ліпеня.

Белыя буслы над Васілевічамі

Даўняе маё знаёмства з творчасцю Аркадзя Пінчука ўсё выразней перарастае ў жывыя стасункі — то праз ліставанне, то праз тэлефонныя званкі. А цяпер вось наш гомельскі, дакладней, рэчыцкі зямляк перадаў з Санкт-Пецярбурга свой новы раман — “Белы бусел ляціць”.

Алесь Карлюкевіч

Раман — гэта апавед пра жыццёвыя і творчыя перапыткі самога Аркадзя Пінчука. Пра тое, як злітны падлетак, сын “ворага народа”, нягледзячы ні на якія цяжкасці, годна вытрымаў многія і многія выпрабаванні. У рамана няма ніякага самалюбавання, таму напісанае падаецца шчырай спавядальнай кнігай, вылікае давер і самыя добрыя пачуцці.

...Не адразу шляхі-дарогі прывялі юнака з Васілевіч у вялікую літаратуру. Не адразу ён стаў і ваенным журналістам. Вучыўся ў мараходным вучылішчы, адкуль выключылі, як толькі даведаліся, што бацька — “вораг народа”. Атрымаўшы атэстат аб сярэдняй адукацыі ў школе рабочай моладзі, паступіў у пяхотнае вучылішча. Пасля — пяць гадоў камандавання ўзводам, няштатнае супрацоўніцтва з акруговай газетай у Прыбалтыцы, доўгатэрміновыя курсы на аддзяленні журналістыкі Львоўскага вышэйшага ваенна-палітычнага вучылішча. І толькі пасля — журналісцкая работа ў акруговай, групавой газетах, служба пастаянным карэспандэнтам “Красной звезды” па Прыкарпацкай, а затым і Ленінградскай ваенных акругах.

Аркадзь Пінчук

І, канешне ж, — літаратурная творчасць. Завочная вучоба ў Літаратурным інстытуце. Аповесці, раманы, п’есы... Была і непарыўная павязь з Беларуссю. Сюды, на Гомельшчыну, з года ў год пралягалі шляхі ў адпачынак. У Мінску ваеннага журналіста прынялі і ў Саюз пісьменнікаў. Але ж — слова самому Аркадзю Пінчуку: “Яшчэ адным маім святкам у гэтым годзе можна было лічыць выхад у свет маёй першай кнігі — зборніка апавяданняў на беларускай мове “Многа-мала”. Выйшаў ён у выдавецтве “Беларусь” у 1969 годзе. Частка апавяданняў у ім напісана на роднай мове яшчэ

ў Львове. Некаторыя я пераклаў з рускай. Усяго ў зборнік ўвайшло чатырнаццаць апавяданняў. Маленькая кніжачка ў 164 старонкі. Але, Божа мой, колькі радасці прынесла яна мне! Якое свята нарадзіла ў маёй душы! Я напісаў у Мінск свайму былому аднакашніку па Чарапавецкаму пяхотнаму вучылішчу Фёдару Яфімаву, папрасіў закупаць для мяне ў сталічных кнігарнях хаця б сотні дзве майго першынца і пераслаць пасылкай у Львоў. На жаль, удалося знайсці ўсяго трыццаць экзэмпляраў...”

Падзеі прызнання Пінчука як літаратара складваліся адна да другой. Выхад кнігі, публікацыі ў “тоўстых” часопісах Беларусі (у “Малодосці”, між іншым, з уступным словам Івана Мележа). У Драматычным тэатры Далёкаўсходняй ваеннай акругі паставілі п’есу “Не ўсё пра каханне”. А ў Львове прынялі да пастаноўкі п’есу “Лейтэнанты”. Маскоўскі Ваенвыдат уключыў у план аповесць “Працяг біяграфіі”. “Усё гэта, — сказаў мне вядомы беларускі драматург Андрэй Макаёнак, — можна прыкласці да заявы на ўступленне ў Саюз пісьменнікаў СССР. Рэкамендацыю я табе дам”, — піша пра незабыўныя для

Сюрпрызы пастаўскага фестывалю

Вольга Кісялёва

Гасцей з васьмі краін чакаюць Паставы на міжнародны фестываль “Звіняць цымбалы і гармонікі!”. Форум, які пройдзе з 8 па 10 чэрвеня, зьбярэ народныя калектывы з Беларусі, Літвы, Латвіі, Эстоніі, Расіі, чакаюцца таксама ўдзельнікі з Малдовы, Украіны, Польшчы і Славакіі. Усяго — каля 500 чалавек.

Сёлета форум адзначае 15-годдзе з пачатку правядзення і 10-годдзе з моманту прысваення яму статусу “міжнародны”. Таму арганізатары мерапрыемства рыхтуюць для сваіх гасцей шэраг сюрпрызаў.

Прыадкрываючы заслону таямніцы, начальнік аддзела культуры Пастаўскага райвыканкама Наталля Булагінцава расказала, што адной з найбольш яркіх падзей свята стане закладка каменя на месцы помніка, які будзе ўстаноўлены ў 2009 годзе да 600-годдзя Паставаў. А таксама маляўнічае карнавальнае шоу з удзелам моладзі горада і выступленне ансамбля “Песняры”. Усё гэта будзе ўпершыню праходзіць на фестывалі. Сярод іншых яго мерапрыемстваў — конкурс “Хто каго?”, гала-канцэрт, канцэрт духоўнай музыкі і выстава-кірмаш народных рамёстваў.

Другую рэкамендацыю напісаў малады беларускі драматург Анатоль Дзялендзік, трэцюю — львоўскі пісьменнік Рыгор Глазаў.

Пройдзе некалькі гадоў. І на “Беларусьфільме” вядомы кінарэжысёр Ігар Дабралоўбаў пачне здымку фільма па аповесці Пінчука “Таму што кахаю”. Пісьменнік падрабязна расказавае пра работу над фільмам у Мінску і Львове, пра многія сустрэчы з Дабралоўбавым і акцёрамі.

...Ужо пасля прачытання новага рамана зямляка на вочы патрапіў адзін з тамоў дзесяцітомніка Івана Мележа. Сярод іншых матэрыялаў — тэзісы выступлення пісьменніка на нарадзе ў Маскве ў маі 1970 года па пытаннях ваенна-патрыятычнай літаратуры. Знаходжу і такія словы: “7. Непростительно мало — жизнь современной армии... Круговых, Дракохруст, Кузьмичев, Пинчук — только крупные писатели в стороне. Все это люди, связанные с армией, служащие в ней или уволившиеся недавно...” Трымаў у памяці Іван Паўлавіч ваеннага журналіста Пінчука як роднага, свайго. І Аркадзь Фёдаравіч у рамана, жыцці сваім застаецца з Беларуссю, застаецца беларусам.

Падзеяй года стала выстава двух музеяў

(Працяг. Пачатак на стар. 1)

“Палонныя прыгажосці” — прадстаўнікі мастацтва салоннага акадэмізму. Творы здзіўляюць дасканаласцю малюнка, бліскучасцю каларыту, разнастайнасцю эфектаў, вобразнасцю і цікавасцю сюжэтаў. Уражваюць сваёй натуральнасцю партрэты. Нібы жывыя паўстаюць перад вачамі дама з карціны Ю.Я. Лемана, увекавечаны А. А. Мурашкам граф Л.Н. Бенуа, пані Е. П. Аліў, якую напісаў у 1914 годзе К. А. Сомаў. Немагчыма адарвацца ад вобразных пейзажаў І. К. Айвазоўскага, С. В. Бакановіча, Ф. А. Броннікава. А якія нацюрморты! Здаецца працягнуць руку — і дакранешся да сапраўдных яблык і абрыкосаў, што так натуральна выглядаюць на карціне нашага земляка І.Т. Хруцкага “Кветкі і фрукты”.

— Салонны акадэмізм ў Расіі меў свае асаблівасці, — расказвае Валянцін Радыёнаў. — На карцінах Макоўскага і Лебедзева — сцэны з “баярскага быту XVII стагоддзя”, партрэты дзяўчат у какошніках і сарафанах. Калі звярнуць увагу на пейзажы, тут можна выдзяліць у асобную групу віды Крыма. Такім чынам І. Е. Крачкоўскі, І. К. Айвазоўскі і іншыя культывіравалі міфалогію Крыма як “зямнога раю”. Увогуле рускія мастакі-акадэмісты ў сваёй творчасці апявалі прыгажосць жанчыны, прыроды, краін Усходу, пачуццёвы радасці быцця. Так званыя “нізкія іскіны” і цёмныя бакі рэчаіснасці іх не цікавілі.

Менавіта таму, пэўна, пасля наведвання выставы застаецца незвычайнае адчуванне радасці. І гэта не выпадкова — сапраўднае мастацтва

Карціны на выставе “Палонныя прыгажосці” не могуць не зачароўваць

заўсёды нясе ў сябе ўсё самае чыстае і светлае. Дарэчы, выстава рускага акадэмічнага і салоннага мастацтва XIX — пачатку XX стагоддзя мела вялікі поспех у Траццякоўскай галерэі ў 2004-2005 гадах. Потым праект “Палонныя прыгажосці” дэманстраваўся ў шэрагу расійскіх гарадоў. З Мінску ж выстава адразу пераедзе ў Хельсінкі.

“Палонныя прыгажосці” — не першы праект Мастацкага музея Беларусі і Траццякоўскай галерэі. У 2003 годзе больш за 300 тысяч мінчан і гасцей сталіцы наведалі ў Нацыянальным мастацкім музеі выставу “Шэдэўры Траццякоўскай галерэі”. Потым лепшыя творы, што знаходзяцца ў мінскім музеі, выстаўляліся ў залах Траццякоўкі. Супрацоўніцтва будзе працягвацца. Ужо вырашана, што ў наступным годзе будзе створаны яшчэ адзін праект, але з удзелам ужо трох краін. Іконы з Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі, Дзяржаўнай Траццякоўскай галерэі Расіі і Кіева-Пячорскай Лаўры будуць прадстаўлены ў Мінску, Маскве і Кіеве.

Па слядах, што засталіся ў гісторыі

Выстава ў Нацыянальнай бібліятэцы знаёміць з рарытэтнымі выданнямі і дакументамі Нацыянальнага архіва Беларусі.

Ганна Бандарчук

“З гісторыяй на “Вы”. Археаграфічная дзейнасць Нацыянальнага архіва Рэспублікі Беларусь” — так завецца выстава дакументальных выданняў архіва, якая адкрылася ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі. Праект прымеркаваны да 85-годдзя Дзяржаўнай архіўнай службы і 80-годдзя Нацыянальнага архіва Беларусі, які з’яўляецца буйным сховішчам дакументаў па гісторыі рэспублікі XX стагоддзя.

Як адзначыў на адкрыцці выставы дырэктар Дэпартаменту па архівах і справаходстве Міністэрства юстыцыі Беларусі Уладзімір Адамушка, амаль за 80-гадовы перыяд Нацыянальны архіў выдаў мноства эксклюзіўных матэрыялаў, і цяперашняя выстава ў такім маштабным выглядзе ўпершыню прадстаўлена шырокаму колу наведвальнікаў.

У экспазіцыю ўвайшлі зборнікі дакументаў, даведнікі, каталогі, публіцыстычныя матэрыялы — усяго больш за 100 выданняў архіва, каля 60 з іх выданы ў перыяд з 1995 па 2007 гады. Самым аб’ёмным стаў

комплекс дакументальных матэрыялаў, прысвечаных гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Прадстаўлены на выставе выданні і дакументы расказваюць таксама аб геаграфіі міжнародных кантактаў архіва, працэсе станаўлення архіўнай справы. Некаторыя дакументы ўяўляюць сабой рарытэтыя архіўныя матэрыялы па гісторыі Беларусі.

Спецыялісты архіўнай галіны сёння вывучаюць самыя розныя сферы. Зараз распрацоўваецца, напрыклад, гісторыя гербаў беларускай шляхты, вывучаюцца асаблівасці метрыкі Вялікага княства Літоўскага.

Па словах Уладзіміра Адамушкі, даследчай працы архівістам хопіць яшчэ на многія стагоддзі. Цяпер у архівах Беларусі на пастаянным захоўванні знаходзіцца звыш за дваццаць мільёнаў спраў, многія з іх яшчэ не пачалі апрацоўвацца спецыялістамі.

Вопыт далёкай краіны

Уладзімір Радзімаў

Новая выстава “Хаты з Усходняй Фінлянды” ў Беларускай дзяржаўнай музеей народнай архітэктуры і побыту расказвае пра асаблівасці выкарыстання дрэва ў сучасных фінскіх пабудовах, а таксама пра драўляны будынак Усходняй Фінлянды і спосабы іх рэканструкцыі. Экспазіцыя ўяўляе сабой планшэты ў выглядзе фотаздымкаў і кароткага тэкставага апісання. Адна частка выставы расказвае аб тэхналагічным працэсе выкарыстання гонтавага даху фінскіх будынкаў, якія належаць да найбольш старых у Фінлянды. Іншая — знаёміць з сучаснай архітэктурай.

Пасол Беларусі ў Літве і Фінляндыі Уладзімір Дражын на адкрыцці выставы адзначыў, што за апошні час рэалізавана некалькі беларуска-фінскіх праектаў. Так, нядаўна ў шэрагу фінскіх гарадоў прайшлі гастролі Нацыянальнага сімфанічнага аркестра Беларусі, у Нацыянальным акадэмічным тэатры Янкі Купалы пастаўлена п’еса “Вольга” фінскага драматурга. А цяпер шырыцца супрацоўніцтва і паміж саюзамі архітэктараў дзвюх краін.

У тых мясцінах адчуваецца і сёння панаванне творчасці

У год 125-годдзя з дня нараджэння народных паэтаў Беларусі Янкі Купалы і Якуба Коласа Нацыянальнае агенцтва па турызму падрыхтавала шэраг тэматычных літаратурных экскурсій

Малая радзіма Янкі Купалы — Вязынка — заўсёды вабіць прыхільнікаў творчасці песняра

Віктар Міхайлаў

Экскурсійны маршрут “На радзіму Якуба Коласа”, напрыклад, расказвае аб жыццёвым і творчым шляху славагавора беларускага пісьменніка. Экскурсанты пабываюць у Акінчыцах, дзе ён нарадзіўся, а таксама ў вёсцы Мікалаеўшчына, на хутары Смольня, наведваюць экспазіцыю філіяла Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа.

Літаратурная экскурсія “Зямлёй Купалы” знаёміць з памятнымі мясцінамі Беларусі,

звязанымі з жыццём і творчасцю беларускага паэта Янкі Купалы, і праводзіцца па маршруце Мінск — Заслаўе — Радашковічы — Вязынка. Турысты ўбачаць дом, дзе нарадзіўся паэт, наведваюць філіял Дзяржаўнага музея Янкі Купалы, пачуюць расказ аб жыцці і творчасці народнага песняра. А маршрут “На радзіму Янкі Купалы” пройдзе па шашы Маладзечна — Мінск. На малой радзіме класіка — у вёсцы Вязынка — экскурсанты пачуюць падрабязны расказ аб жыцці і творчасці народнага паэта.

На экскурсійным маршруце “Яхімоўш-

чынскія краявіды” турысты наведваюць вёску Яхімоўшчына, дзе ў перыяд з 1905 па 1907 год Янка Купала працаваў рознарабочым на спіртзаводзе. Там жа паэт напісаў адзін з сваіх самых вядомых вершаў “А хто там ідзе?”. Экскурсія “Творчая калыска песняра” праводзіцца па Даўгінаўскім тракце, які вядзе на Лагойшчыну. Турысты пабываюць на хутары Карпілаўка, адпраўляюцца на хутар Акапы, дзе амаль дваццаць гадоў жыў і ствараў свае творы Янка Купала. Тут праявіўся яго талент лірыка і драматурга. З Акапаў экскурсанты накіруюцца ў вёску Харужанцы, дзе ў драўлянай хаце, тыповай для таго часу, размясцілася экспазіцыя Дзяржаўнага музея Янкі Купалы. А маршрут “Літаратурная Аршаншчына” расказае аб тым, як Купала з 1935 па 1941 год жыў і працаваў на дачы, пабудаванай для яго ў лясным урочышчы Ляўкі. Тут паэт стварыў цыкл лірычных вершаў “Сонцу”, “Алеся”, “Лён”, “Хлопчык і лётчык”, “Сосны”, “Госці”, “Вечарына”. Дарэчы, гэты першы творчасці паэта ўвайшоў у гісторыю як Ляўкоўскі перыяд.

Усю неабходную інфармацыю і падрабязнасці тэматычных экскурсійных маршрутаў можна атрымаць на афіцыйным сайце Нацыянальнага агенцтва па турызму (www.belarustourism.by).

Шчырыя творы майстроў раскрываюць багацце іх душы

Колькі прыгажосці ўбачылі і колькі добрага настрою атрымалі мінчане і госці сталіцы, якія наведалі Рэспубліканскі фестываль-кірмаш рамёстваў “Вясновы букет”! А адбыўся кірмаш такога маштабу ў сталіцы ўпершыню і быў прысвечаны 15-годдзю Беларускага Саюза майстроў народнай творчасці.

Таццяна Куварына

У цэнтры старажытнага Лошыцкага парку пад векавымі дрэвамі размясцілі на століках і стэндах свае вырабы майстры, якія прыехалі з усіх куткоў Беларусі. Сярод мноства работ мяне перш-наперш зацікавілі вышыванкі адной майстрыхі, асабліва два пано, на якіх было напісана — “Слова Беларускае — вечнае” і “Дрэва жыцця”. Знаёмлюся. Лілія Радзівонаўна Зарэцкая прыехала з вёскі Навасёлкі Пастаўскага раёна Віцебскай вобласці. Вышыванне палюбіла з дзяцінства. Толькі не заўсёды хапала на гэты час. “А ўжо цяпер, калі на пенсіі, — гаворыць Лілія Радзівонаўна, — вышываю па восем гадзін, а бывае і болей”. “Вашы вырабы ахвотна купляюць?” — цікаўлюся. І не чакала, што мая субсяседніца пакрыўдуе на гэты пытанне, бо свае вырабы рукадзельніца ніколі не прадае за грошы, вось на выставах паказвае, а яшчэ любіць дарыць, і робіць гэта з задавальненнем.

Размова наша закранае многія тэмы. Калі майстрыха раскажала, як вышывала “Дрэва жыцця” (гісторыя іх роду з 1830 года), я міжволі нагадала словы Якуба Коласа “Народ бязмежна багаты ў сваёй мастацкай творчасці. Вучыцеся ў народа”. Ці кожны чалавек ведае свой радавод? А Лілія Радзівонаўна ведае імёны 90 сваякоў. Для таго, каб вышыць задуманае, яна шукала даты жыцця продкаў, тым, хто жывы, пісала пісьмы, тэлефанавала — і вось цяпер на пано красуецца магутнае дрэва з мноствам галінак, на якіх — імёны і прозвішчы іх

Ручнікі майстрыхі Марыі Волкавай на кірмашы карысталіся вялікім попытам

вялікага роду.

А на пано “Слова Беларускае — вечнае” — імёны 34 класікаў беларускай літаратуры: ад Кірылы Тураўскага да сучасных.

Вырабы майстра з Наваполацка Уладзіміра Мікалаевіча Пудава — плеченыя крэслы, сундукі — так і ўяўляліся мне дзесьці на загараднай віле на тэрасе або каля каміна ў зале. Рэчы ўнікальныя і каштоўныя. І мэбля карыстаецца попытам. Сам Уладзімір Мікалаевіч па прафесіі інжынер-будаўнік, а лозапляценнем займаецца з 1991 года. Ён кіраўнік Клуба народных майстроў у Наваполацку. “Кошыкі рабіць мож-

на хутка навучыцца, а вось, каб сплесці такую мэблю, трэба не меней года займацца”, — расказвае майстар.

У кутку, завешаным рушнікамі і абрусамі, стаяў станок, за якім ткала Марыя Андрэеўна Волкава — кіраўнік Старадарожскага раённага цэнтра рамёстваў. Ля яе прыпынілася і з цікавасцю назірала за цудам: на вачах нараджаліся ўзоры. Марыя Андрэеўна ткаць навучылася з 15 гадоў, адразу пасля вайны. Спачатку была неабходнасць, а потым ткацтва захапіла так, што стала любімым заняткам на ўсё жыццё. На маё пытанне, ці мае яна ўзна-

гароды за свае работы, Марыя Андрэеўна паказала нарочны гадзіннік — падарунак ад Прэзідэнта краіны. А калі адзначалася 60-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, мела магчымасць каля Кургана Славы падарыць свае ручнікі адразу тром прэзідэнтам — Беларусі, Расіі і Украіны.

Усе майстры, пра якіх я раскажала, сталі лаўрэатамі фестывалю-кірмашу “Вясновы букет”. Жыве і развіваецца традыцыя народных рамёстваў, перадаецца малодшым пакаленням, а значыць, не перарвецца гэты ланцужок і надалей.

Уменне стаць лепшай усвеце

Ірына Цімохіна

Уладальніцай тытула “Міні-міс Крышталёвая карона-2007” стала дзевяцігадовая Анастасія Гуцікава з Мінска.

Дзіцячы конкурс творчасці “Міні-Міс і Міні-Містэр Крышталёвая карона Свету 2007” праходзіў у Маскве. У фінале ўдзельнічалі 39 прэтэндэнтаў на карону з шасці краін — Беларусі, Расіі, Украіны, Татарстана, Казахстана, Польшчы. Гэта не першая прэстыжная перамога юнай прадстаўніцы Беларусі на Сусветных чэмпіянатах выканальніцкіх відаў мастацтваў у гэтым годзе. Акрамя таго, журы конкурсу назвала партфоліе Анастасіі Гуцікавай “Лепшым партфоліе Свету 2007”.

Час вяртання дадому

Юрый Акулаў

Граф Мікалай Румянцаў зноў пасяліўся ў сваім родавым палацы на вуліцы Марасейка ў Маскве. У старой сядзібе, дзе зараз размяшчаецца пасольства Беларусі ў Расіі, адкрыты бюст знакамітага дзеяча дыпламатычнага, навуковага і культурнага жыцця Расіі і Еўропы на рубяжы XVIII-XIX стагоддзяў.

Урачыстая цырымонія адкрыцця бюста, створанага скульптарам Мікалаем Шчарбаковым, папярэднічала міжнароднаму сімпозіуму “Мікалай Румянцаў: славянская культурная спадчына і сучаснасць”. Форум сабраў прадстаўнікоў навуковай і творчай інтэлігенцыі, палітыкаў і дыпламатаў, спецыялістаў навукадакладных інстытутаў, бібліятэк і музеяў Расіі і Беларусі. Прысутнічалі таксама госці з Украіны.

Удзельнікі сімпозіуму праз прызму краязнаўчых, культуралагічных і інфармацыйных даследаванняў прасачылі традыцыі і навацыі славянскай культуры, а таксама гістарычныя прадпасылкі сучасных пераўтварэнняў у Беларусі, Расіі і Украіне.

Так, з дакладам пра эпоху Румянцавых у гісторыі славянскай кніжнай культуры выступіў загадчык аддзела рукапісаў Расійскай дзяржаўнай бібліятэкі Віктар Маўчанаў. Пра магчымасці захоўвання ў электронным выглядзе нацыянальнай спадчыны Беларусі, якія з’явіліся пасля адкрыцця новага будынку Нацыянальнай бібліятэкі, раскажала намеснік дырэктара бібліятэкі Людміла Кірухіна. На традыцыйных румянцаўскай эпохі ў культуры сучаснага Гомеля спыніўся старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў Валерый Сяліцкі. Адбылася таксама прэзентацыя дыска аб палацава-паркавым ансамблі Румянцавых-Паскевічаў у Гомелі.

КАРЦІННАЯ ГАЛЕРЭЯ

Псіхалагічныя вобразы мастака Сяргея Заранкі

Адам Мальдзіс

У адрозненне ад Вітольда Бялыніцкага-Бірулі і Станіслава Жукоўскага, гаворка пра якіх ішла ў папярэдніх матэрыялах рубрыкі “Карцінная галерэя”, Сяргей Заранка (1818–1870) захапляўся не пейзажамі, а партрэтамі. Ён маляваў іх з вялікай замілаванасцю, імкнуўся паказаць не толькі вонкавае аблічча сваіх персанажаў, але і пранікнуць у іх душэўны свет, псіхалогію.

Мастак нарадзіўся ў маёнтку Ляды. Цяпер гэта Дубровенскі раён на Віцебшчыне, амаль на мяжы з Расійскай Федэрацыяй. Месцазнаходжанне “малой радзі-

мы” жывапісца, відаць, паўплывала і на выбар ім месца вучобы. Спачатку ён спасцігаў майстэрства пад вокам выдатнага мастака, аднаго з заснавальнікаў бытавога жанру ў рускім жывапісе Аляксея Венецыянава, потым паступіў у Пецябургскую акадэмію мастацтва. У 1843 годзе стаў там акадэмікам. З 1850 года — прафесар. Наш суайчыннік стаў вельмі папулярны як педагог. Нездарма сярод яго вучняў лічацца Васіль Пяроў, Васіль Пукіраў, Уладзімір і Канстанцін Макоўскія. Дапамагаў ён і суайчыннікам з Віцебшчыны.

Сярод найбольш вядомых палотнаў Сяргея Заранкі — парт-

“Партрэт Т. Галіцынай”

рэты таго ж Венецыянава, скульптара Фёдора Талстога, княгіні Трубяцкой. Яны захапілі гле-

“Партрэт дзяўчыны”

дачоў дакладнасцю ў перадачы дэталей, якая ішла ад венецыянскай школы жывапісу.

Змяшчаем рэпрадукцыі з двух алейных твораў Заранкі. Першы, партрэт Т. Галіцынай, захоўваецца ў Маскоўскім абласным краязнаўчым музеі, другі, “Партрэт дзяўчыны”, — у Дзяржаўным мастацкім музеі Латвіі.